

GEREBLYÉS LÁSZLÓ: PÁRISI ÜZENET

Hát vágják testem négyfelé,
huzzák karóba fejemet,
vessék koszos ebek elé
a szívemet, a nyelvemet,

Mig csak az üszkös Dél felől
sóhaj riongat: „nincs kenyér!
Nincs nyugodalmunk, se gunyánk,
és kalyibánkban nincs fedél!”

mert elnémulni nem tudok!
De mint kereplő: perelek!
Mig szanaszét a szenny, a vér
ellep bennetek, emberek!

Ameddig szerte a hazig
ül tort az igazak felett,
ameddig otthon a magyar:
magyartól kap legtöbb sebet,

s ameddig csak gyalázatot
kap béreként az öntudat!
ameddig itt is: együgyű,
ki szól: óh, szépséges Nyugat!

AZ EURÓPAI KULTÚRA SZÜLETÉSI ÉLMÉNYEI

Irta: KÖNYI GÉZA

(Ch. Dawson „Európa születése“ c. könyvének margójára.)*

Valahogy úgy hangzik Dawson könyvének a címe, mintha emlékezésed volna a pusztuló Európa felett. Nehéz a magunk életének, a mi emberöltőnknek távlatától megszabadítani magunkat, mikor olyan bomlás, feloszlás jeleit látjuk, melyet lehetetlen tudomásul nem venni. A régi Európa haldoklik: ki kételkednék benne? Uj Európa születik: ki látja pontosan a körvonalait? S haldokolhat-e az, ami igazán teremtő elem volt az európai kultúrában s megéledhet-e az, ami igazán elavult?

Évek óta irányzatok lesznek urrá, melyek háttérbe szorítják a gondolat értékét s ugyanezek az irányzatok fegyveres erővel üldözik az értelennek, az értéktelennek bélyegzett gondolatot. A gondolatból táplálkozó világnézeti harc, mely évtizedekkel ezelőtt a kiművelt emberhez méltóbb vitákban, irott vagy élőszóval történt eszmecsereiben folytatódott le, ma lövészárkokban, fedezékekben, szabad és nyílt csapatok ütközéseiben, néha bombák repülésében robban ki. A harci módszer e változása mindenestre az átalakulás jele. Ki tudná megállapítani, hol kezdődik itt a régi Európa halála és az új Európa élete? Egy bizonyos: az értelemnek — különösen a gondolatot tagadó értelemnek — meg lehetnek a gátlásai és meg lehetnek az optikai csalódásai. Minket az európai kultúra határozott meg s ha ez zsákuccába jutott és nem tudott jobban kiteljesedni, nem csoda, ha a gondolatanyaggal mesterkedő irástudók már évtizedek óta hirdetik a kultúra hanyatlását. A Harmadik Birodalmat, melyben csak a tettnek van súlya, nem a mai vezér kezdte alakítani. A spengleri elmélet előfutára volt a hitleri tettnek. Spengler a közeljövőt, a mindennapi érdeket megérző ember különös szimatával már Untergangjában igazolta az erőszakot:

* A könyv most jelent meg (Athenaeum kiadás, Budapest) Németh Andor kitűnő fordításában.